

ISSN 2450-6486

<http://ehs.eeipsy.org>DOI: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2022.3.03>

УДК 378.147

Тетяна БОРОВА,
Чжан ЦАЙДЖИН

Організаційно-педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності учнів в умовах неформальної освіти в КНР

TATIANA BOROVA, ZHANG CAIJING. *Organizational and pedagogical conditions for the formation of students' foreign language communicative competence in the conditions of informal education in PRC. The article analyzes the organizational and pedagogical conditions for the formation of foreign-language communicative competence of students of Chinese non-state secondary education institutions in a multicultural environment. The factors that influence the creation of an effective educational environment for teaching a foreign language in non-state educational institutions of the People's Republic of China are identified. The trends of influence on the development of organizational and pedagogical conditions in the sector of non-formal education of the PRC, considering the global processes taking place in the world society, are considered. The importance of attracting innovative forms*

and methods of teaching, taking into consideration the national identity of the linguistic personality, is emphasized. The priority of introducing a competence approach in the process of teaching English in a Chinese non-state educational institution has been determined. The structure of foreign language competence was described, which made it possible to highlight the basis for creating pedagogical interaction on a participatory basis. The focus is on the use of interactive methods with wide involvement of IT based on blended learning.

Keywords: *organizational and pedagogical conditions, students' foreign-language communicative competence, non-formal education, People's Republic of China, innovative technologies, pedagogical interaction.*

Постанова проблеми та її актуальність. Виклики ХХІ століття висувають нові вимоги до педагога, до компетентності, якими він повинен володіти. У сучасних реаліях професійної підготовки вчителів особлива увага приділяється створенню умов для становлення індивіда, здатного до саморозвитку та самовдосконалення; розвитку у здобувачів освіти критичного мислення; формування навичок управління власною освітньою діяльністю, яка сфокусована на навчання упродовж життя. Звертаючи увагу на сучасні підходи до навчання, які залучаються сьогодні передовими педагогами у світі і мають ефективність застосування, необхідно звернути увагу на умови застосування продуктивних технологій навчання. Відомо, що педагогічні та організаційні умови мають велике значення у процесі застосування будь яких педагогічних методів навчання, зокрема інноваційних.

Однак методи формування комунікативної компетентності в учнів в умовах саме неформальної освіти не повною мірою описано в працях науковців, зокрема на прикладі КНР. Тому виникає необхідність комплексного аналізу умов застосування сучасних освітніх технологій навчання учнів англійській мові у межах неформальної освіти у Китайській Народній Республіці.

Метою статті є виявити організаційно-педагогічні умови викладання англійської мови в учнів із застосуванням інтерактивних методів навчання в умовах неформальної освіти полікультурного освітнього простору.

Аналіз наукових праць із проблеми дослідження. Дослідженням особливостей та розвитку комунікативної

компетентності особистості присвячені праці Т. Борової [8, 16, 17], Г. Колбіної [8], А. Кучери [5], І. Мендрук [20], О. Ходакевич [20], Л. Дубкової [20], Т.Череповської [14], М. Падури [14] ін. Організації освітнього процесу та підвищенню його ефективності розглянуто в наукових працях Г. Єльнікової [1], С. Галицького [4], В. Кучери [5], М. Сиротюка [5], В. Петренко [16], Т. Погорелової [16,17], З. Рябової [1], Д. Чехратової [17] тощо.

Використані методи : аналіз наукової літератури з питання формування іншомовної компетентності в учнів через інтерактивні методи викладання; аналіз, синтез та узагальнення умов на основі яких застосовуються визначені методи навчання учнів, а саме у площині неформальної освіти.

Висвітлення проблеми дослідження. Питання формування іншомовної компетентності залишається актуальним в усі часи. Це пов'язано з не тільки з стрімким розвитком інформаційних технологій, а також зі змінами у суспільстві та вимогами сьогодення щодо навчання та виховання підростаючого покоління.

На підтвердження актуальності та доречності сказаного вище можна зазначити, що на Всесвітньому економічному форумі (2018) означалося значення отримання нових компетентностей, які нададуть можливість адаптуватися до сучасних вимог та навчатися впродовж життя. Наголошувалося, що сучасна освіта має бути спрямована на самостійне здобуття знань, творче мислення та вміння застосовувати нові знання на практиці [19]. Таким чином, підготовка молодого покоління має враховувати світові тенденції попиту нових спеціалістів на ринку праці, де на перше місце виходить людина, яка є основним діячем. З точки зору освітньої діяльності наголос робиться на студентоцентроване навчання.

У звіті The European Students' Union було наголошено, що одним з досягнень Болонської реформи є студентоцентрований підхід у системі вищої освіти. Студентоцентроване навчання, як зазначено у звіті, – це «такий підхід у навчанні, що характеризується інноваційними методами викладання, спрямованими на поліпшення навчання в процесі взаємодії викладачів і студентів і вбачає в студентах важливих активних учасників власного навчання, формування переносних навичок, наприклад, вирішення проблеми, критичне та рефлексивне мислення» [19].

Afzal-os-sadat Hossienia, Samane Khalilib підкреслюють важливість креативності в освіті постмодернізму, ідеями якого є навчання

критичного мислення, продукування знань, розвиток індивідуальної й соціальної особистості [15].

В. Пономаренко в монографії «Розвиток вищої освіти: аспекти менеджменту та маркетингу» визначає, що стратегічним завданням вищої освіти стала підготовка компетентних фахівців, які здатні застосовувати новітні методи менеджменту, маркетингу, інформаційних технологій тощо для пошуку й впровадження адекватних сучасним умовам господарювання новітніх механізмів, принципів, методів управління [9, с. 17]. Науковець акцентує увагу на компетентності фахівців, які мають працювати у швидкозмінному середовищі. Важливістю набуває компетентнісний підхід з урахуванням сучасних умов суспільства.

А. Кучер, І. Мендрук, О. Ходакевич та Л. Дубкова визначають головним інструментом для реалізації пріоритетних цілей щодо розвитку вищої освіти саме компетентнісний підхід, який розглядає комунікативну компетентність як невід'ємну частину ключових компетентностей. Науковці зазначають, що комунікативна компетентність є основою визначення професійної конкурентоспроможності особистості, важливий фактор актуалізації потенціалу конкурентоспроможності, оскільки він визначає здатність особистості успішно проявлятися як фахівець [20].

Зауважимо, що зі змінами, які відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства, зміни з'являються і у взаєминах між людьми, оскільки значну роль у їхній комунікації мають інформаційні технології, які повністю змінюють її систему та канали.

З короткого аналізу сучасних тенденцій розвитку суспільства можна зазначити, наприклад, Е. Тоффлер зауважив, що глобальні перетворення третьої хвилі призведуть до нового розуміння глобалізованої свідомості та структури міжнародного управління, яка буде нагадувати матрицю, що використовують найбільш просунуті корпорації. Головною сировиною нової економіки стануть інформація та уявлення. У зв'язку з безпрецедентним зростанням значення інформації людство реструктурує освіту, перебудує науково-дослідні роботи й головне – реорганізує систему комунікацій. Соціальний характер особистості створює модель поведінки, якої люди самі хочуть слідувати. Риси характеру формуються на стику внутрішніх прагнень людини й тиску суспільства на неї. Для того щоб зрозуміти осмислено емоційне життя й розумну психосферу нової цивілізації, необхідно враховувати три базові потреби особистості:

потреби в співтоваристві, у структурі й у сенсі. Спільнота вимагає емоційно привабливих зв'язків між його членами, а також почуття лояльності між людьми та їхньою організацією [13]. Підкреслюючи важливість знань та вміння управляти інформаційними потоками, дослідник наголошує на переосмисленні підходів до комунікації, що спрямовані на створення таких взаємин між людьми, які задовольняли б потреби членів співтовариства. З цієї позиції мова йдеться про взаємодію на партисипативних засадах.

Л. Мельник на основі ідеї п'ятої промислової революції, де людину витісняють кіберфізичні системи та Інтернет речей, прогнозує, що людина-особистість докорінно зміниться, адже їй доведеться мешкати в зовсім іншому тілі людини-біо, яка стане надзвичайно кібернізованою. Нові фізичні можливості діяти, пам'ятати, відчувати надзвичайно підсилять творчий потенціал особистості людини та її здатність мріяти, задумувати, творити [7]. Ураховуючи таку перспективу розвитку особистості, можемо визначити провідну роль механізмів швидкої адаптації людини до тих змін, які постійно відбуваються в сучасному суспільстві. Оскільки освіта має випереджати час, то саме формування в процесі професійної підготовки фахівців повинно враховуватися основні течії розвитку суспільства. Таким чином, вагомості набувають комунікативні вміння спілкування із залученням інформаційно-комунікаційних технологій у співтоваристві на партисипативній основі.

Звертаючи увагу на зазначене вище, можемо говорити про стратегічні напрями розвитку людини в суспільстві, де панують інформаційно-комунікаційні технології, розвиваються суспільні групи та потенціал особистості буде посилений на тлі кібернізації.

За таких обставин доцільним є визначення М. Ситкіна, який визначає особливості інформаційного суспільства, до яких відносить такі: системні характеристики – цільова функція – соціо (зручність та якість життя), методологія пізнання – системно-синергетичний (швидкість обміну інформації, індивідуалізації послуг); галузева структура містить послуги, інформації в економічному секторі, провідна галузь – сектор інтелектуальних послуг та знання; технологічні параметри вміщують творчий, технологічний спосіб виробництва на технічній основі індивідуального виробництва, базові технології – електронна промисловість, виробничий ресурс – інформація, переважно моральний вид зносу; характеристики трудової та виробничої діяльності – трудову основу складає

інтелектуальна праця, тип діяльності – обробка даних, попит на ринку праці – управлінці, учені [10]. Звертаючи увагу на зазначені вище особливості, які можна екстраполювати на освітню діяльність, зауважимо, що в процесі підготовки молодого покоління повинна враховуватися цільова функція, а саме: комфортне буття, тобто створення умов щодо формування вмінь у студентів адаптуватися в професійному співтоваристві сучасного суспільства, формування вмінь обробки даних на основі інформації для прийняття рішень та комунікація у взаємодії для вироблення спільних рішень, а також уміння управляти інформацією у взаємодії з іншими членами взаємодії.

Якщо взяти за основу сучасний розвиток суспільства в методологічному розумінні сучасної системи освіти, яка є елементом соціальних систем, то на перший план виходить системно-синергетичний підхід. Спрямованість діяльності зосереджується на отриманні та обробці даних із залученням технічних засобів. Отже, освітній процес має будуватися на попиту суспільства в нових його умовах.

Грунтуючись на таких підходах можна зазначити їх важливість у визначенні умов щодо формування компетентностей у учнів, зокрема комунікативної.

Якщо розглянути систему підготовки учнів у площині неформальної освіти, то можна зазначити, є свої переваги та недоліки, зокрема у системі освіти Китайської Народної Республіки.

Як зазначає І. Литвиненко, неформальна освіта це процес додаткового цілеспрямованого діалогічного навчання, виховання та розвитку молоді, організований поза межами змісту, форм і методів освітніх установ та державних інституцій [6].

Отже, неформальна освіта, яка має певні риси, спільні з іншими процесами пізнання, навчання та виховання, відрізняється від них різними методологічними основами та технологіями її реалізації.

Відповідно до NEPL 2002р. недержавні освітні заклади контролюються відділом освіти та відповідними департаментами (ст. 41) [18].

Згідно з положенням, внесеним у 2021 році, створення приватної школи, яка впроваджує обов'язкову освіту, має відповідати місцевому плану розвитку обов'язкової освіти [18].

Неформальна освіта в школах чи інших освітніх закладах потребує освітнього простору, але вона не така сувора, як формальна освіта.

Основні відмінності неформальної освіти порівняно з освітою формальною, насамперед, визначаються значною гнучкістю і розмаїттям форм, здатністю охопити всі соціально-професійні і вікові групи. Гнучкість виявляється в значно більшому виборі програм, часу, термінів і місця проведення занять, їхньою індивідуалізацією, більшою орієнтованістю на конкретні потреби й інтереси кожного, кого навчають. Ще одним аспектом неформальної освіти може виступати і те, що іноді вона доповнює або виправляє результати діяльності формальної освіти.

Головним напрямом є створення переважно неформальної, нешкільної та децентралізованої освітньої системи, координованої з формальними інституціоналізованими школами, але не обов'язково залежної від них. Було досягнуто значного прогресу в адаптації навчальних програм щодо навчання грамотності, професійним навичкам і впровадження переважаних соціальних норм.

Нині китайська освітня система розвивається дуже інтенсивно. Дійсно, світу відомий не один значимий китайський «прорив» у культурному і технічному прогресі.

Важливою особливістю китайського менталітету, значною мірою визначила суть національної освітньої системи, можна назвати незаперечну довіру до письмового та друкованого слова, до авторитету вчителя. Державою підтримується думка, що набуті знання повинні служити на користь суспільству і мати прикладне значення.

Національні освітні проекти формувалися протягом багатьох років, пройшли апробацію не тільки часом, але і різними формами суспільно-політичної нестабільності. Не будучи повністю закритими, ізольованими, дані проекти в змозі адекватно реагувати на що відбуваються в світі глобальні зміни. Освітня система формується всередині певної культури довгим еволюційним шляхом, і тільки це робить її ефективною та гармонійною в своєму суспільстві. Східні освітні системи, зберігаючи свою сутнісну традиційність, підтримують тим самим планетарну діалектичну рівновагу протилежностей. І західна і східна системи освіти потребують доповнення одне одним. «Схід потребує знання і в повідомленні йому інформації. Захід потребує мудрості та техніці медитації» [2].

Таким чином, оптимальні моделі неперервної освіти цих країн характеризуються: раціональним використанням наявних ресурсів; доступністю освіти для кожного, хто навчається; фінансовими принципами, які дають змогу залучати додаткові ресурси; прозорістю

розміщення ресурсів у межах освітньої системи; відповідністю освіти тенденціям розвитку суспільства; відповідністю освіти поточній демографічній ситуації; відповідністю загальноприйнятим світовим стандартам та сумісністю із освітніми системами інших країн. Незважаючи на подібні в більшості своїй проблеми і стратегічні напрями їх розв'язання, кожна країна прямує своїм шляхом реформування освіти.

Оптимальна система освіти у кінцевому підсумку повинна сприяти: збалансованому економічному розвитку країни; розвитку культурного середовища у кожному регіоні та країні в цілому.

Неформальна освіта, яка має певні риси, спільні з іншими процесами пізнання, навчання та виховання, відрізняється від них різними методологічними основами та технологіями її реалізації.

З таких позицій можна говорити про важливість освітньої діяльності вчителів у КНР та зростання попиту серед населення на недержавні заклади освіти. Беручи все це до уваги визначення організаційно-педагогічних умов саме ґрунтується на таких позиціях.

Словник української мови дає таке тлумачення поняття «умова»: «необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь» [11]. На основі цього розуміння розглянемо обставини, які уможливають ефективне формування іншомовної компетентності у учнів, які навчаються у недержавних закладах освіти КНР.

Організаційно-педагогічні умови досліджувалися багатьма науковцями й мають багатовекторність у своїй спрямованості. Нам імпонує визначення цього поняття Т. Вдовичиним: «сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети, удосконалюють міжособистісні стосунки учасників педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу» [3]. Таким чином, необхідно створити такі організаційно-педагогічні умови, які мають урахувати готовність викладачів до інноваційної діяльності, зокрема до зміни стилю комунікації між викладачем і студентами, який відповідає студентоцентрованому підходу.

Відтак, можна визначити одну з основних організаційно-педагогічних умов у процесі формування іншомовної комунікації учнів у неформальній освіті, це фокус на студентоцентристський підхід

та зміна стилю взаємодії між педагогом та учнем. Це дуже складна умова і, звертаючи увагу на особливості культурні та традиційні, які склалися віками у народу, необхідно вживати сприятливі інноваційні технології щодо розуміння міжкультурної комунікації та фокусу на національну ідентичність.

Отже, вибудовуючи педагогічну взаємодію у такому випадку необхідно враховувати інтереси всіх учасників взаємодії під час освітнього процесу. Залучення основ адаптації та партисипативності є першочерговими у встановленні взаємодії між учасниками освітнього процесу у системі неформальної освіти. Важливо відзначити, що в основі неформальної освіти покладений людино центристський принцип, який спрямований на розвиток особистості у суспільстві, де важливим є цілі того, хто навчається. Проте, навчальні програми у неформальній освіті спрямовані на формування тих навичок та вмінь, які затребувані людиною та суспільством. Можна зазначити, що взаємоузгодження освітніх цілей відбувається на паритетних основах агентів навчальної комунікації, яка ґрунтується на засадах теорії адаптивного управління, і є більш ефективною, тому що підвищується продуктивність через урахування інтересів обох сторін, як викладачів, так і учнів.

Необхідно відзначити, що важливим фактором у створенні моделі педагогічної взаємодії є комунікація. Саме від вибору стилю педагогічної комунікації залежать закладені основи формування іншомовної комунікації, тому що для учнів це буде реальним прикладом взаємодії зі світом через педагога. Вибір стилю комунікації залежить від мети та завдань навчального заняття. У більшості випадків викладач залучає всі стилі комунікації на занятті, тобто використовує змішаний тип педагогічної комунікації.

Від вибору стилю комунікації також залежить вибір методів. В останні роки в педагогіці найпоширенішою стала інтегративна модель навчання, яка передбачає залучення в освітню діяльність усіх її учасників. В основі інтерактивних технологій навчання покладено реальні професійні ситуації, які вирішуються з активною участю всіх суб'єктів освітньої діяльності.

До технологій ситуативного моделювання освітнього процесу можна віднести рольову (ділову) гру, симуляцію, кейс-метод, дискусію, дебати тощо. Особливу увагу заслуговує метод проектної роботи, в основі якого є моделювання виробничої ситуації та виконання завдання, яке максимально наближено до реального.

Такий метод вимагає ретельної підготовки від викладача та максимум зусиль від учнів у ході виконання визначених завдань самостійно.

За останні роки використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній діяльності значно поширилося, зокрема під час введення карантинних обмежень. Ці технології спрощують візуалізацію надання інформації, інтенсифікують та моделюють процес навчання.

ІКТ надають можливість урахувати рівень підготовки, що є основою для реалізації принципів індивідуалізації та диференціації навчання. При цьому зберігається індивідуальний темп роботи кожного студента. Значна увага приділяється використанню програмних продуктів, які створюються безпосередньо викладачами разом зі студентами в будь-яких інструментальних середовищах або середовищах візуального проектування.

У нашому випадку ІКТ використовується як засіб та форма навчання.

На тлі традиційної форми навчання з використанням ІКТ поширюється змішані типи навчання та дистанційні платформи.

На основі аналізу наукових джерел щодо проблеми структурування комунікативних компетентностей мовної особистості, структуру компетентностей можна представити такими складовими:

По-перше, мотивація, що відображає зацікавленість учнів на рівні подальшого підвищення їх комунікативних компетентностей, з одного боку, та мотивована оволодінням сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, з іншого;

По-друге, когнітивно-лінгвістичний компонент, який представлений сукупністю системних знань і навичок з англійської мови та методів їх навчання (які у поєднанні з відповідними особистісними характеристиками становлять необхідні мовні та професійні компетентності людини);

Утретє, процедурно-технологічна складова, що дозволяє, з одного боку, розвивати комунікативні навички у сфері спілкування іноземною мовою;

Останнє, рефлексивно-оцінний, за яким ми можемо оцінити рівень формування комунікативних компетентностей учнів з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також у процесі відображення формування компетентності [14].

За дослідженням науковців, змішане навчання є комбінацією педагогічних теорій і технологій та дозволяє викладачу

використовувати різні соціальні сервіси для вирішення конкретних потреб своїх студентів і різноманітні заняття, зробити його диференційним [12, с. 66].

З введенням карантинних обмежень посилена увага до онлайн-навчання. Виникають нові стратегії та умови, які можна використовувати для побудови взаємодії серед учнів. Визначення чіткої мети, надання чітких інструкцій до дії, робота у групах та командна робота, моніторинг за освітньою діяльністю школярів, наявність рекомендацій щодо створення методичних розробок для таких занять.

Взаємоузгодження цілей ґрунтується не тільки на спільних інтересах учасників взаємодії. Інтереси містять не тільки професійний контекст, а й особистісний. Базою особистісного контексту вважаємо цінності як особистості, так і суспільства, у якому особистість зростає.

Отже, організаційно-педагогічною умовою формування іншомовної компетентності учнів можна вважати ціннісні орієнтації суб'єктів освітнього процесу, а саме педагогів та учнів. Визначення цінностей учнів дає можливість для педагогів зрозуміти, що є важливим для учня і скоординувати освітню діяльність. Аналіз ціннісних орієнтирів учнів допомагає створити додатково умови щодо вмотивованості у навчанні.

Висновки. Таким чином, організаційно-педагогічні умови успішного формування іншомовної комунікативної компетентності учня у процесі навчання у неформальній освіті є багатовекторними й містять як організаційну, так і дидактичну складову. Серед чинників, які необхідно враховувати для забезпечення ефективності освітнього процесу у ході викладання англійської мови у недержавних закладах освіти КНР можна виокремити такі: створення освітнього середовища, яке буде спрямовано на глобалізаційні процеси та враховані національні особливості та вимоги щодо навчання учнів у китайських закладах освіти недержавної форми. Ще одним показником успішності освітнього процесу є підготовка викладачів до застосування різних стилів педагогічної взаємодія, в основі якого є студентоцентризований підхід. Принципи глобалізації, адаптації та партисипації мають бути покладені в основу навчальних програм, зокрема англійської мови. Застосування інтерактивних технологій у змішаній формі навчання уможливорює продуктивність освітнього процесу, зокрема у вивченні англійської мови. Формування особистості у неформальній освіті у процесі розвитку КНР має свої

переваги та недоліки, проте, визначення стратегії освітнього процесу у недержавних закладах освіти, обґрунтування шляхів пріоритетності такого навчання може допомогти не тільки у навчальній площині, а й в цілому у розвитку особистості, яка буде жити та працювати у глобалізованому суспільстві.

У подальших дослідженнях буде проаналізовані фактори, що сприяють ефективному навчанню учнів іншомовній комунікації у системі недержавної освіти КНР.

References:

1. Адаптивне управління: міжгалузеві зв'язки, науково-прикладний аспект : монографія / Г.В. Єльнікова, Т.А. Борова, З.В. Рябова та ін. / За заг. і наук. ред. Г.В. Єльнікової. Харків : Мачулін, 2017. 448 с.
2. Булах, І.С., Долинська, 2002. Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. / Навчально-методичний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 114с.
3. Вдовичин, Т. Я. 2013. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов для забезпечення навчального процесу майбутніх фахівців у педагогічному університеті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. № 34. С. 22 -230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2013_34_50
4. Галецький, С. М. 2019. Особливості підходів до проектування структури комунікативної компетентності фахівців. Znanstvena misel, 2 (32), с. 39-41.
5. Кучер, В., Сиротюк, М. 2021. Використання мережі інтернет у контексті формування комунікативної компетентності на уроках англійської мови// Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 35, том 3, С.296-303.
6. Литвиненко, І. М. 2018. Неформальна освіта. URL: <https://vseosvita.ua/library/neformalna-osvita-viznacenna-31773.html>
7. Мельник, Л. Г. 2019. Проривні технології у світі соціально-економічних революцій: досвід ЄС та світу. Механізм регулювання економіки. № 3. С. 97-110. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_42/Leonid_Hr_MelnykDisruptive_Technologies_in_the_Light_of_Socio_economic_Revolutions_the_EU_and_World_Experience.pdf
8. Напрями модернізації соціально-педагогічної системи підготовки фахівців в університеті: монографія /Т.Ю.Андріяко, Т.А.Борова, Т.О.Дмитренко, В.О.Гуріч, Н.Д.Кабусь, Т.В.Колбіна, С.В.Копилова, Т.В.Лаврик, В.М.Нагаєв; К.В.Яресько; за ред.Т.О.Дмитренко, Т.В.Колбіної. – Херсон: вид-во ПП Вишесмірський В.С., 2017. 324 с.
9. Пономаренко, В.С. 2020. Розвиток вищої освіти: аспекти менеджменту та маркетингу : монографія. Харків : Вид-во Майдан, 530 с.

10. Ситкіна, М. В. 2015. Становлення та особливості теорії інформаційного суспільства. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, № 5. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/03.pdf>
11. Словник української мови: в 11 т. Т. 4, 1973. URL: <http://sum.in.ua/s/komunikacija>
12. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко та ін. Харків : Місдрук, НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
13. Тoffler, Э. 2004. Третья волна. М.: Изд-во АСТ, 345 с. URL: https://royallib.com/read/toffler_elvin/tretya_volna.html#0
14. Череповська, Т. В., Падура, М. Ф. 2008. Психологічні умови успішного вивчення іноземної мови. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С. З. Гжицького. Том 10 № 2(37) Частина 5. С. 215
15. Afzal-os-sadat Hossienia, Samane Khalilib. Explanation of creativity in postmodern educational ideas. Procedia. Social and Behavioral Sciences. 2011. № 15. P. 1307–1313. URL: https://www.researchgate.net/publication/241123125_Explanation_of_creativity_in_postmodern_educational_ideas
16. Borova, Tetyana A., Pohorielova, Tetiana Y., Petrenko, Viktoriia O., Boroday, Gennadiy P. 2019. Future Managers' Responsibility Enhancement In The Framework Of Education For Sustainable Development. // Revista ESPACIOS. ISSN 0798 1015 Vol. 40 (N° 31).
17. Borova, T., Chekhratova, O., Marchuk, A., Pohorielova, T. ., & Zakharova, A. 2021. Fostering Students' Responsibility and Learner Autonomy by Using Google Educational Tools. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(3), 73-94. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/441>
18. Education Profiles : URL: <https://education-profiles.org/eastern-and-south-eastern-asia/china/~non-state-actors-in-education>
19. ESU Bologna. At the finish line. An account of ten years of European higher education reform. 2010. URL: https://ehea.info/Upload/document/consultive/esu/ESU_BAFL_publication_565158.pdf
20. Kucher, A., Mendruk, I., Khodakevych, O., Dybkova, L. 2019. Management of Formation of Communicative Competence of the Future Economists: Case Study of Ukraine. Tem Journal-Technology Education Management Informatics. № 8. P. 1127-1136

Transliteration of References:

1. Adaptivne upravlinnia: mizhhaluzevi zviazky, naukovo-prykladnyi aspekt : monohrafiia / H.V. Yelnykova, T.A. Borova, Z.V. Riabova ta in. / Za zah. i nauk. red. H.V. Yelnykovo. Kharkiv : Machulin, 2017. 448 s.
2. Bulakh, I.S., Dolynska, L.V., 2002. Psykholohichni aspekty mizhosobystisnoi vzaiemodii vykladachiv i studentiv. / Navchalno-metodychnyi posibnyk. K.: NPU im. M.P. Drahomanova. 114s.

3. Vdovychyn, T.Ia. 2013. Obgruntuvannya orhanizatsiino-pedahohichnykh umov dlia zabezpechennia navchalnoho protsesu maibutnikh fakhivtsiv u pedahohichnomu universyteti. Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. № 34. S. 22 -230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2013_34_50
4. Haletskyi, S. M. 2019. Osoblyvosti pidkhodiv do proektuvannia struktury komunikatyvnoi kompetentnosti fakhivtsiv. Znanstvena misel, 2 (32), s. 39-41.
5. Kucher V., Syrotiuk M. Vykorystannia merezhi internet u konteksti formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti na urokakh anhliskoi movy// Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp 35, tom 3, 2021. S.296-303.
6. Lytvynenko, I. M. 2019. Neformalna osvita. 2018. URL: <https://vseosvita.ua/library/neformalna-osvita-viznacenna-31773.html>
7. Melnyk, L. H. 2019. Proryvni tekhnologii u svitli sotsialno-ekonomichnykh revoliutsii: dosvid YeS ta svitu. Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky. № 3. S. 97-110. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/articles/issue_42/Leonid_Hr_MelnykDisruptive_Technologies_in_the_Light_of_Socio_economic_Revolutions_the_EU_and_World_Experience.pdf
8. Napriamy modernizatsii sotsialno-pedahohichnoi systemy pidhotovky fakhivtsiv v universyteti: monohrafiia /T.Iu.Andriiako, T.A.Borova, T.O.Dmytrenko, V.O.Hurich, N.D.Kabus, T.V.Kolbina, S.V.Kopylova, T.V.Lavryk, V.M.Nahalev; K.V.Iaresko; za red.T.O.Dmytrenko, T.V.Kolbinoi. – Kherson: vyd-vo PP Vyshemirskiy V.S., 2017. 324 s.
9. Ponomarenko, V.S. 2020. Rozvytok vyshchoi osvity: aspekty menedzhmentu ta marketynhu : monohrafiia. Kharkiv : Vyd-vo Maidan, 530 s.
10. Sytkina, M. V. 2015. Stanovlennia ta osoblyvosti teorii informatsiinoho suspilstva. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho. № 5. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/03.pdf>
11. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 t. T. 4, 1973. URL: <http://sum.in.ua/s/komunikacija>
12. Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia : monohrafiia / V. M. Kukharenko ta in. Kharkiv : Miskdruk, NTU «KhPI», 2016. 284 s.
13. Toffler, Э. 2004. Tretia volna. M.: Yzd-vo AST, 345 s. URL: https://royallib.com/read/toffler_elvin/tretya_volna.html#0
14. Cherepovska, T. V., Padura, M. F. 2008. Psykholohichni umovy uspishnoho vyvchennia inozemnoi movy. Naukovyi visnyk LNUVMBT imeni S. Z. Hzhyskoho. Tom 10 № 2(37) Chastyna 5. S. 215.
15. Afzal-os-sadat Hossienia, Samane Khalilib. Explanation of creativity in postmodern educational ideas. Procedia. Social and Behavioral Sciences. 2011. № 15. P. 1307–1313. URL: https://www.researchgate.net/publication/241123125_Explanation_of_creativity_in_postmodern_educational_ideas

16. Borova, Tetyana A., Pohorielova, Tetiana Y., Petrenko, Viktoriia O., Boroday, Gennadiy P. 2019. Future Managers' Responsibility Enhancement In The Framework Of Education For Sustainable Development. // Revista ESPACIOS. ISSN 0798 1015 Vol. 40 (Nº 31).
17. Borova, T., Chekhratova, O., Marchuk, A., Pohorielova, T. ., & Zakharova, A. 2021. Fostering Students' Responsibility and Learner Autonomy by Using Google Educational Tools. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(3), 73-94. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/441>
18. Education Profiles : URL: <https://education-profiles.org/eastern-and-south-eastern-asia/china/-non-state-actors-in-education>
19. ESU Bologna. At the finish line. An account of ten years of European higher education reform. 2010. URL: https://ehea.info/Upload/document/consultive/esu/ESU_BAFL_publication_565158.pdf
20. Kucher, A., Mendruk, I., Khodakevych, O., Dybkova, L. 2019. Management of Formation of Communicative Competence of the Future Economists: Case Study of Ukraine. Tem Journal-Technology Education Management Informatics. № 8. P. 1127-1136

Authors

Tetyana Borova
 Doctor of Science (Education),
 Professor, Head of the Department of Pedagogy,
 Foreign Philology and Translation,
 Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics,
 Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1765-4425>
 E-mail: Tetyana.Borova@hneu.net
borovat71@gmail.com

Zhang Caijing
 PhD Student, Department of Pedagogy,
 Foreign Philology and Translation,
 Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics,
 Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-8258-0015>
 E-mail: zcj399489@163.com

Abstracts

ТЕТЯНА БОРОВА, ЧЖАН ЦАЙДЖИН. Організаційно-педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності учнів в умовах неформальної освіти в КНР. У статті проаналізовано організаційно-педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності учнів китайських недержавних закладів середньої освіти в умовах полікультурного середовища. Виокремлено чинники, які впливають на створення ефективної освітнього середовища щодо навчання іноземній мові у недержавних закладах освіти Китайської Народної Республіки. Розглянуто тенденції впливу на створення організаційно-педагогічних умов у секторі неформальної освіти КНР з урахуванням глобальних процесів, які відбуваються у світовому суспільстві. Підкреслена важливість залучення інноваційних форм і методів навчання з урахуванням національної ідентичності мовної особистості. Визначена пріоритетність запровадження компетентнісного підходу у процесі навчання англійській мові у китайському недержавному закладі освіти. Схарактеризовано структуру іншомовної компетентності, що дало можливість висвітлити підґрунтя створення педагогічної взаємодії на партисипативній основі. Сфокусовано увагу використання інтерактивних методів із широким залученням ІТ на основі змішаної форми навчання.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, іншомовна комунікативна компетентність учнів, неформальна освіта, китайська народна республіка, інноваційні технології, педагогічна взаємодія.

TETIANA BOROVA, ZHANG CAIJING. Organizacyjne i pedagogiczne uwarunkowania kształtowania kompetencji komunikacyjnych uczniów w zakresie języków obcych w warunkach edukacji pozaformalnej w Chińskiej Republice Ludowej. W artykule przeanalizowano organizacyjne i pedagogiczne uwarunkowania kształtowania obcojęzycznych kompetencji komunikacyjnych uczniów chińskich niepaństwowych szkół średnich w środowisku wielokulturowym. Zidentyfikowano czynniki wpływające na stworzenie skutecznego środowiska edukacyjnego do nauczania języka obcego w niepaństwowych placówkach edukacyjnych Chińskiej Republiki Ludowej. Przeanalizowano tendencje wpływu na stworzenie warunków organizacyjnych i pedagogicznych w sektorze edukacji pozaformalnej ChRL,

z uwzględnieniem globalnych procesów zachodzących w społeczeństwie światowym. Podkreślono znaczenie stosowania innowacyjnych form i metod nauczania uwzględniających tożsamość narodową osobowości językowej. Określono priorytet wprowadzenia podejścia kompetencyjnego w procesie nauczania języka angielskiego w chińskiej niepaństwowej placówce edukacyjnej. Opisano strukturę kompetencji językowych, co pozwoliło podkreślić podstawy tworzenia interakcji pedagogicznych na zasadzie partycypacyjnej. Uwagę skupiono na wykorzystaniu interaktywnych metod z szerokim stosowaniem IT opartych na blended learning.

Słowa kluczowe: uwarunkowania organizacyjno-pedagogiczne, obcojęzyczne kompetencje komunikacyjne uczniów, edukacja pozaformalna, Chińska Republika Ludowa, innowacyjne technologie, interakcja pedagogiczna.

3. MODERN UNIVERSITY: TODAY'S CHALLENGES

NOWOCZESNY UNIwersYTET: WSPÓŁCZESNE WYZWANIA